

**Кременчуцький В. Ю., студент
Андрєєва І. О., к. філол. н., доц.
Запорізький національний університет**

**ЛЕКСИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФУТБОЛЬНОГО
ТЕЛЕКОМЕНТАРЯ ЯК ЖАНРУ СПОРТИВНОГО ДИСКУРСУ**

Футбол є найбільш популярним видом. Як міжнародний вид спорту він слугує засобом діалогу між різними народами і культурами. Звідси виходить важлива роль цього виду спорту для культурних і мовних процесів.

Одним з головних аспектів під час футбольної телетрансляції є робота телекоментатора. Коментатор користується певною системою мовних засобів для опису подій на футбольному полі.

Футбольний телекоментар є предметом журналістських і лінгвістичних досліджень. Його розглядають як вид дискурсу такі дослідники, як І. М. Аксенова, К. В. Сняткова.

Для опису футбольного телекоментаря велике значення має дефініція поняття «дискурс». Існують різноманітні тлумачення даного терміну. У якості робочого ми будемо використовувати визначення дискурсу як відрізка мовлення, частини якого взаємопов'язані між собою.

Під час дослідження ми висунули гіпотезу про наявність спеціальних параметрів у тексті футбольного телекоментаря. Ми передбачили, що дані параметри мають лексичний характер.

Лексикон футбольного коментаря має свої особливості. Кожен з видів спорту використовує лексику, властиву лише йому, але можна також спостерігати явище часткового злиття спеціальної лексики у схожих видах спорту [2, с. 50].

Як свідчить аналіз мовленнєвого корпусу, особливостями лексичного складу футбольного телекоментаря є:

- використання великої кількості стійких слів та виразів футбольної специфіки, у тому числі термінів на позначення [1, с. 76]:

- поля та його частин (*the pitch, a right/left half, the touchline, the penalty spot, a penalty area*).

Терміни даної категорії дають можливість зазначити місце м'яча, футболіста чи події на футбольному полі;

- позицій гравців (*defenders, forwards, wingers, strikers*).

Термінологія такого роду дозволяє позначати гравців за їх розташуванням під час матчу, що, у свою чергу, допомагає коментатору і глядачу передбачити можливі дії футболістів і підібрати відповідні мовні одиниці для їх опису;

- дій гравців на полі (*a corner, a kick-off, to tackle, to swing a ball, to dribble*).

Такі мовні одиниці сприяють економії часу при коментуванні. Коментатор може послуговуватися ними замість громіздких описових конструкцій, що відіграє особливо важливу роль при моментах матчу з підвищеною емоційністю.

Як бачимо, футбольний телекоментар вирізняється широким різноманіттям та специфічністю термінології. Це пов'язано з тим, що футбол є офіційно зареєстрованим видом спорту. Такий спектр слів і словосполучень сталою вжитку допомагає коментатору чітко і лаконічно висвітлювати матч;

- модусні парантези (*surely, definitely, now again, you know, I mean*) [1, с. 76].

Інакше кажучи, це вставні слова і словосполучення [1, с. 76]. Функція даних одиниць у спортивному коментарі подібна до аналогічної функції в літературній мові. Вони допомагають зв'язати в одне ціле різні речення, а також мають експресивний характер, тобто акцентують увагу на певній думці;

- власні назви, у тому числі:
  - імена гравців (*Musa, Hazard, Costa, Moses, Matic, Wes Morgan*);
  - назви команд (*Chelsea, the Blues*).

Власні назви дають можливість легко ідентифікувати футболістів і команди на полі. І гравці, і футбольні колективи можуть отримувати прізвиська, що вирізняються оригінальністю та мають певні мовні засоби утворення. Наприклад, кличка «the Blues» («сині»), яка позначає гравців та вболівальників футбольного клубу «Челсі», виникла у результаті метонімічного перенесення, оскільки основний комплект форми цієї команди здебільшого якраз синій;

- оцінні епітети (*rather buoyant, a golden scoring chance*) [1, с. 76].

Дані одиниці використовуються для передачі суб'єктивного ставлення коментатора до певних подій чи гравців. Вони дозволяють урізноманітнити об'єктивний коментар, роблять мовлення коментатора більш емоційним, виразним, образним;

- фразові дієслова («*He allowed Costa just to run off his back*»).

Такі дієслова надають певний ступінь конкретизації діям гравців та команд, тобто роблять коментар більш детальним;

- можливі елементи контактування та автокоментування (*you'll remember, we are just waiting, I should think, I can see*) [1, с. 76].

Звороти такого типу дозволяють утримувати увагу глядача на спортивній події. Крім того, вони слугують для оформлення коментаря як цілісного тексту, метою якого є контакт з телеаудиторією.

Література

1. Алексенко С. Ф. Структурно-синтаксичні та просодичні особливості англomовного подієвого футбольного телевізійного коментаря // Філологічні трактати. 2016. Т. 8. № 2. С. 76.

2. Бузовський А. В., Лугінець О. Л. Спортивний дискурс та його значення у сучасному мовному просторі // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. №14 (201). Ч. II. С. 50.